

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ: **BENEDEK JÁNOS.**
POLITIKAI ROVATVEZETŐ: **Dr. BOROSS LAJOS.**
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **SZÉKELY IMRE.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Öntöző csatornák.

— július 18.

Egyiptomban minden második, harmadik évben csak egyszer esik az eső. De azért gabona terem bőven. Bővebben, mint minálunk. Megadja néha még a negyvenszeres magot is. Mert az ember segít a természetnek. Amit az megtagad, pótlja szorgalommal és igyekezettel. Mivelhogy az eső nem áztatja meg a földet, odavezeti csatornákon a vizet a szántásra.

Igy ez a hátramaradott, műveletlen barbar egyiptomi nép. Hát a magyar? Az összecsapja kétségbeesésében a kezeit s elmegy bucsut járni, hogy essék az eső. Vagy pedig káromkodik egy nagyot, — kinek minő a természete. De maga ugyan nem segít a baján. S a kormány se kényszeríti, hogy az segítsen.

A régi Mezopotámia is tejjel-mézzel folyó ország volt, pedig az is roppant száraz tartomány. Buján terem meg talaján minden, amíg megvotak az öntöző csatornák. A köles szalmája oly vastagra nőtt, hogy setapálcának lehetett használni. Most pedig még nagyobb baj az, hogy takarmányunk nincsen. Mert télire el fog kelleni kótyavetyélni a marha-állományt s ezt a bajtesztendőkhig se fogja kiheverni az ország.

De mialatt panaszkodni ugyan csak hangosan tudunk, azalattsenki sem gondol rá, hogy alapjában segítsünk a bajon.

Egy summában 400 milliót szavaztak meg delegátusaink a katonaságnak. Ha ezt az összeget öntöző csatornába építettük volna bele, olyan gazdaggá lett volna ez a nép, hogy száz esztendeig egy lélek se kívánczolt volna Amerikába. Háboruban is kietlen pusztaság terül el a hajdan dusan viruló gazdaságok helyén. A szél hordja ide-oda a homokot ott, ahol valamikor a legpompásabb kertek diszlettek.

Ilyen átalakulást tud végbe vinni a víz, ha megnedvesíti a talajt. De amit a mezopotámia műveletlen ős lakó is tudott, azt mi nem tudjuk megcselekedni. Nekünk

öntöző csatornáink nincsenek. Nálunk tele van panasszal az egész ország, hogy rossz a termés a nagy szárazság miatt és hogy nagyobb lett volna erőnk, mint így, mert megszorodott volna a nemzet s mert a gazdagabb ország könnyebben viseli a háborút.

Most is a civilizista emelése képezi intező politikusainknak legfőbb gondját. Ha évente ezt a 2 milliót — amelyről szó van — csatornába építenék bele, ha a parlamenti épület költségét is erre fordítottuk volna, ha a királyi palota építési kiadásait is erre szántuk volna, már egész vármegyéket el tudtunk volna látni öntöző vízzel. Hiszen az Alföldön oly könnyű és oly kevésbe kerül csatornát építeni. S boldog lenne a népünk és gazdag.

Vajjon jut-e ennek a nemzetnek arra is pénze valaha, hogy a saját boldogulásának a feltételeit valósítsa meg? Vagy pedig mindig arra leszünk-e kárhóztatva, hogy ostobaságokra s nagyvási háborúkra herdálják el a nép fáradozásának gyümölcsét?

Tűz.

— július 18.

A tűz az áldás. A tűz az élet. Minden nagy és jeles alkotásnak éltető eleme a tűz heve és lobogó lángja. Az anyagi világban végtelenül becses a tűz hatalma s a világ-história mozgató ereje: a lélek tüze — a legnemesebb vonása az emberiségnek.

De hajh, amilyen áldott a tűz, olyan veszedelmes is! S amilyen hasznos és üdvös, olyan vészthozó és kárhóztos!

A lélek tüze, ha az ész világos látása nem fegyelmezi, iszonyu vadságra képes. Szörnyű példa erre az az irtóztató gyilkosság, amelyet nemrég egy fiatal tanár volt menyasszonyán s a napokban egy bomlott férfitelme ártatlan feleségén elkövetett.

S a természetnek gyönyörű eleme is csak addig áldás, amíg féken tartja, böles korlátok között az emberi kéznek rendező és szervező ereje. Jaj, ha kiszabadul a fékező korlátok közül! Alkotásra hivatott hatalma rombolóvá változik és sivár pusztulás mutatja átkos nyomát a szerencsétlen tájon, amelyen tombolva elhaladt.

Ilyenkor, nyár derekán, amikor perzselőn tűz le a földre az áldott nap arany-sugára s amikor minden éghető anyag elaszott a tartós forróságban, százszoros veszedelme van a tűznek. A legkisebb vigyázatlanság, egy parányi szikra, amely valahol rést talál, mohón ölelkezik az izzó szárazsággal s kész a katasztrófa, amely hajléktalanná teszi a népet és milliókkal károsítja meg a nemzet vagyonát.

Az elszabadult kicsiny szikra iszonyu tűzvész támaszt, amely irtóztató hamar-sággal terjed. Megállítani lehetetlen, fut tova veszettül. Már nem is tűz a neve, hanem vörös kakas, amely házról-házra, tetőről-tetőre száll s meg sem áll addig, míg a fél falut vagy községet le nem perzselte. Lángoló füstfelhők emelkednek az ég felé, tüzesikok röpködnek a levegőben s az égő gerendák recsegése összeolvad a félrevert harangok zugásával és a kétségbeesett emberek jajszárával és hangos zokogásával...

Lapozzuk az ujságot s hosszú rovátát találjuk benne a tűzvész okozta rombolásnak. Az ország számos vidékéről jelentenek tüzet. Itt egy egész falu, ott egy fél község pusztult el. Gyász és siralom szól szivtépően a nyomtatott betűkből. Száz kézzel és ezernyi forrással kellene birnunk, hogy segíthessünk azon a tömérdek inségen, amelyet a romboló veszedelem okozott, ártatlan, derék munkásnépek otthonában.

A jótékony lélek segít is mindenütt, az irgalom szent nevében. De visszahadhatjuk-e a szegény károsultaknak mindazt, amit elvesztettek, amikor sokan mindenüket, egész vagyonukat elvesztették?

Azon gondolkozzanak, (már azok, akikre az ország sorsának intézése tartozik), hogy mi módon lehetne, ha nem is kikerülni a veszedelmet, legalább csökkenteni a károsodás végzetes nagyságát. Hogy a vörös kakas soha se üljön ki a háztetőre, azt emberi előrelátással biztosítani nem lehet. De hogy a tűzvész kára ne okozzon katasztrófászerű arányt, ezt a célt már meg lehetne közelíteni, sokféle módon.

A mentés, a tűzoltás végzetlenül kezdetleges állapotban van a vidéken. A falvak és kisközségek egyenesen ki vannak szolgáltatva a romboló elem pusztításának. Ami a mentés és az oltás elővigyázatos rendszabályai tekintetében történt, avagy történik: az oly kevés, hogy a semmin-

Csipkefüggönyök tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL
ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
uteza 42-ik szám.

is kevesebb. Jó, ha van fecskendő minden községben; de ha van is, csaknem bizonyos, hogy a szükség pillanatában felmondja a szolgálatot. Vagy elromlott, vagy nem tudnak bánni vele kellőképpen.

A magyar országos tüzoltó-szövetség most előkészületeket tesz a Budapesten tartandó nemzetközi tüzoltó kongresszusra. Múltóztassék ezen tanácskozni, hogyan kelljen megmenteni a magyar föld népét a nyári tüzek veszedelmétől, egész községeket elhamvasztó ellenállhatatlan pusztításától.

Ipariskolát Debreczennek.

— I. cikk. —

A D. F. U. 186-ik számában a fenti cím alatt megjelent közleményt jól eső örömmel olvastam, mert a közleményben egy egészséges irányzat mustár magját látom egy oly intézménynek, melynek létrehozásától nemcsak a magyar közép iparos osztály megmentése, hanem a magyar ipar fejlesztése, nagygyá, erőssé és hatalmassá tétele is függ.

Közgazdasági tényezőink egyik legfontosabbika a mezőgazdaság után az ipar s ezt követi a kereskedelem; mert ha termelő nincs, feldolgozó sem lehet, ha képzett feldolgozó nincs, virágzó kereskedelem sincs.

Közgazdasági tényezőink e szentháromsága az, mely minden nemzetnek s legközelebb nekünk is, az az arzenál, mely a nemzeti létfenntartás erejét, függetlenségét és hatalmasságát magában rejt.

Amerika közgazdasági történelmét Bernát István „Észak-Amerika közgazdasági és társadalmi vázlatok“ című munkája után ismerem. E beható tanulmány alapján irt munka a közgazdasági tényezők minden ágával foglalkozik, megismerteti Észak-Amerika emelkedésének forrásait, iparának múltját és jelenét, a vasutakat s ezek versenyét, a víziutakkal, a népesség, vámpolitika, bankok, családi és erkölcsi, vallás és egyházi s végül a demokrácia című fejezetekben rámutat azon segédesszűkökre, melyek az emelkedésnek, az iparnak és kereskedelemnek hathatós támogatói voltak a múltban s hathatós támogatói a jelenben is.

De nem ezélem e munka ismertetése, s ennek kapcsán úgy tűnni fel, mintha fittogtatni akarnám azt, hogy ismerem nemcsak az európai művelt államok közgazdasági viszonyait s emellett az Uj-világ közgazdasági tényezőinek fejlődése történetét is ismerném, mert az jelen alkalommal, mint elsőrendű tényezőre szükség nincs; csak azt akartam Bernát István e művének felemelésével elérni, hogy magyar közgazdasági író- és szaktekintély is foglalkozott Amerika közgazdasági helyzetének, iparának és kereskedelmének megismertetése mellett még azon gondolattal is, hogy az ottani tényezőkből mit, mennyit és minő alakban lehetne hazánk speciális viszonyaival összeegyeztethetően hazánkban is megvalósítani.

A magyar viszonyokat és viszonyok helyzetét ismerő magyar író, a magyar érdekek szemüvegén át tette tanulmánya tárgyává Amerika gazdasági fejlődésének történelmét, mely tanulmány azonban ránk nézve, ami speciális viszonyaink és érdekeink miatt irányadó nem lehet, csakis kuforrás arra nézve, hogy minő erős akarral lehetne a mi gazdasági helyzetünkön is segíteni.

Carey híres tudós azon idézett mondatát: „Nyerterményekkel látni el a világot: barbárnép számára való hivatás“ ránk, báigaz, nem tartom találónak, nem pedig azért, mert a mi magyar nemzetünk S. t. István óta a barbár jelleget levette, s azóta, mint a

leglovagiasabb, tudományra hajló és az iparművészeti téren is számot tevő nemzetek sorában foglalt helyet. Ezen állításmat igazolják hegedőseink, krónikásaink, a névtelen jegyző történelmi feljegyzései, a Corvinák, arany és ezüst domborművé kézi klenodiaink, fegyverkovácsaink csaknem utánozhatatlan alkotásai, lovagváraink építészeti műremekei stb.

Carey idézett mondása ráillett Amerika őslakóira, arra a vad tömegre, mely felfedeztetése után egy század múlva Anglia, Spanyol, Francia, Hollandia stb. európai államok rabigáját huzva végeztek azt a valóban barbár munkát, melynek gyümölcsét — a nyerterményeket, — eleinte a fenti európai államok itthon levő gyárai dolgozták fel. Később, amidőn 1608 után az első gyarmat Jammestown-ban (Virginia) megalakult az ottan emelkedett gyárakban dolgoztattak fel.

Később, amint a beözönlő európaiak felismerték Amerikában az őstermelés kiaknázhatatlan gazdag tárházat, a mezőgazdasági farmok egész légiója keletkezett és az őstermelés, hogy a folyton fokozódó és fejlődő iparts annak igényeit kielégíthesse, átalakult a modern termeléssé, ami ma az egész világon dominál, amit az őslakók barbár népe — ha Carey mondása igaz lenne, nem érthetett volna el, mert modern ipart és világkereskedelmet barbár népek termelési rendszerével megteremteni képtelenség.

Anglia hatalmát, nagyságát és világuralmát Amerika őstermelése teremte meg, melynek észszerű kihasználása oly tudományos alapon és eszközök segítségével hajtatott végre, hogy mint termelő, a nyers termények előállításában páratlanul áll.

Talán a munkaerők kihasználásában látta Carey a barbár népet, s nem a találékony észben, mely a barbár népek kezeit veze i; ha ebben, akkor mondása igaz, mert sehol sincs oly vandalizmus a munkaerő kizsákmányolásában, mint épen Amerikában.

Amerika őstermelése évszázadokra van biztosítva, mert még millió meg millió hektárra megy a művelés alá nem vett talaj, a föld méhe pedig kiaknázhatatlan kincseket rejt. — Évszázadok múlva küzd majd Amerika a talaj kimerültségével s addig pedig úgy ipara mint kereskedelme biztosítva van oly termelő forrással, melynek nyers anyag szolgáltatása a kimerültség felé rohamosan közeledő Ó-világot is biztosítandja.

Amde a debreczeni ipari szakiskolák-ról lévén szó, mit keresünk Amerikában? Igaz, de cikkirő ur Amerikában kezdvén, Amerikát vevén alapul a termelés folytán mintegy az amerikai viszonyokat állítja követendő például elének.

Az intencziót elfogadom, de csak a viszonyok figyelembe vételével.

Angliának Amerika az volt a múltban s bizonyos korlátok között az a jelenben, ami hazánk minden korlátok nélkül volt s van ma is Ausztriának; t. i. termelő kincses bányája.

A mi földünk termő-ereje, a mi népünk keserves verejtéke tette Ausztriát ipari és kereskedelmi tekintetekben felettünk nagygyá, erőssé és hatalmassá, a külföldi piacokon ismertté. Hazánk gazdagon termő földje szolgáltatja és szolgáltatja ma is azokat a nyers terményeket, melyek Ausztria füstölő gyáraiban dolgoztatnak föl.

A jó magyar nép barbár népnek nem mondható, hogy évszázadok óta mégis mi vagyunk Ausztria ipari kereskedelmi arzenáljainak, melyben ellenünk nemzeti létünk megsemmisíteni törekvő fegyvere: et kovácsolnak, robotba dolgozó nyers anyag termelői, annak okát abban a szerencsétlen politikai közös-ügyes vadházasságban kell keresnünk, melyben 1526-tól nyögünk.

E közös-ügyes vadházasság sulya 400 év óta fel se tűnt, mert a gazdagon termő föld és annak nyers anyagokban gazdag méhe csak úgy ontotta a feldolgozásra való anyagot, hogy örültek elődeink, ha azokat a német potomáron megvette s fel se tűnt nekik az, hogy a nyers termékeikből

előállított ipari készítményeket méreg drágán szerzik vissza.

Ma már változtak a viszonyok Az istenadta termőföld nem ontja már oly gazdagon a nyerterményeket, mint hajdan, a Kárpátok és erdei kezdenek ritkulni, csak még a föld méhe az, mely ős erejének birtokában van.

A termelő gazda már nem azon tőri fejt, hogy hová tegye a termést, hanem az miként fokozza a kimerült föld termőképességét; erdőhivatalaink pedig azon török fejöket, miként neveljék ismét őserdővé az üzemterv szerinti irtást.

E viszonyok között lévén, melyhez hozzájárul még Ausztriával való közös ügyes állapotunk is; kezdünk keserves tudatára ébredni annak, hogy az egykor hatalmas termelő állam ma már szegény s kezdünk gondolkodni azon, hogy miként lehetnénk ismét gazdagok? Egy kissé későn, de azért nem utolsó perczben ébredünk, de tény, hogy itt az ideje, hogy komolyan gondolkozzunk a teendőnk fölül, mert csakugyan a barbár népek sorába sülyedünk, ha továbbra is Ausztria zsoldosai leszünk.

Nagya vagyunk szabadságunkkal, melyért annyi vért áldoztunk, de vajjon szabadok vagyunk-e akkor, amidőn közgazdaságilag esküdt ellenségeink zsoldosai vagyunk? Nem, mert e szabadság csak kalitka, melyben csak annak drójtáig rephelhetünk.

Szabadság és függetlenség, álom s mindaddig az marad, amig Ausztriától közgazdaságilag függetlenek nem leszünk.

Meg kell szünni a szerencsétlen közös-ügyes viszonynak első helyen a közgazdasági téren s ha ez valósul, szabadságunk és függetlenségünk hajnala fel fog derülni a más téreken is.

Önálló vámtérület kell! ez az egyetlen ut, mely a kisajtott nemzetet ismét visszajadja önmagának.

A különböző nemzetiségek erejét egyesíteni kell, mert Észak-Amerika kis államait is az egyesülés tette hatalmassá és erőssé, mert amíg a magyar állam égisze alatt szász, oláh, tót, ruthen, szláv s tudja a jó Isten miféle coloniák Ausztriával szövetekezve a közös-ügyes állapot kedvezményeit kizsákmányolják, addig közgazdasági fejlődésről nálunk szó nem is lehet.

Önálló vámtérülettel lehet csak a nemzetiségeket egyesíteni s a magyar államot egységessé tenni, csak az önálló vámtérület fogja megszüntetni a különböző nemzetiségeknek Ausztriához való gravitálását, mert ha e korlát meg lesz, kénytelen-kelletlen bár, — itt a magyar földön kell küzdeniök a létért.

Addig is azonban, a mig megtévedt honatyáink, akiknek nagy részét az önálló vámtérület megígérése juttatott választói útján a díszes címhez, keresztül viszik, illetve teljesítik választóiknak, a nemzetnek tett ígéretet, magának a nemzetnek is készülni kell a közgazdasági tényezők minden terén az átalakulásra.

Az ipari szakoktatás lévén ez időszerint a szőnyegen, második cikkemben behatóan elfogom mondani azokat az elveket, melyekben biztosítva látom a magyar ipar jövőjét s közvetlenül a debreczeni iparosok speciális viszonyok között levő érdekeit is.

Vántsa György.

A miniszterelnök beszédeiből.

A miniszterelnök újabban s különböző küldöttségek előtt ad fölvilágosítást saját lelki állapotról, valamint politikai véleményéről. Ugy tudjuk, hogy a miniszterelnök folytatja ezt a szokását sőt alkalmuk van elmondandó feleleteiből a következőket közölni:

I. Az ügyvédekhez.

Amikor Önök megjelentek előttem bizonyos undort éreztem lelkemben.

nyok Az
már oly
t hajdan,
ritkuloi,
erejének

azon tőri
hanem az
mőkepes-
on török
erdővé az

z hozzájá-
es állapo-
a ébredni
s termelő
k gondol-
ánk ismét
azért nem
hogy itt
közünk a
a barbár
vábbra is

águnkkal,
de vajjon
közgaz-
zsoldossai
dság csak
rótjáiig re-

alom s
riától köz-
zünk.

ilen közös-
közgazda-
ságunk és
derülni a

az egyetlen
német vissza-

rejét egye-
a kis álla-
almassá és
am égisze
láv s tudja
riával szö-
kedvez-mé-
zgazdasági
let.

ak a nem-
var államot
vámterület
nemzetisé-
lását, mert
on-keletlen
küzdőniök

megettévt
t az önálló
t választói
ztül vizsik,
nemzetnek
tnek is ké-
szők minden

ez időszert
en behatóan
et, melyek
r ipar jövő-
n iparosok
érdekeit is.
György.

édeiből.

k ujabban
gek előtt ad
lelki álla-
itikai életm-
hogy a mielő-
t a szokást
elmondandó
szöveget közöl-
k előtte m
amben.

újságírók küldött ége előtt már volt alkal-
mam kifejezni megvetésemet és utálatomat
az írás mestersége iránt, hiszen éppen az ő
gyalázatos működésüknek köszönhető az a
szomorú tény, hogy mérges illúziók okozta
részegség vett erőt a nemzetben, — de mond-
hatom, hogy az újságírókat Önökhöz képest
még becsülöm. Tudják ugyanis Önök, il-
letve manák, vagy helyesebben tudják
kendtek, hogy a kigyelmeteknek örökös
törvénymagyarázásai az oka annak a lehe-
tetlen állapotnak, hogy ez a nemzet folyvást
a jogaira hivatkozik. Ezt egyszersminden-
korra kikérem már magamnak a nemzettől
és ezután még jobban kikérem kendektől.
Tudják meg, hogy ezentul hatalmamnak
erejével és kiváló tudásom minden tényével,
amelyet ebben az országban mindenki cso-
dálni köteles, el fogok nyomni minden
olyas törekvést, amely nemzeti jogot han-
goztat. Ezek után fölösleges egyebet is
mondanom. Még csak azt jegyzem meg,
hogy kívül tágasabb és jó lesz, ha a maguk
lábán mernek el kendtek.

2. A tanárokhoz.

Megbotránkozom afőlött, iskolamolyok
és tintanyalók, hogy nem csókolgatók meg
áldástosító kezemet. Tudhatnátok pedig,
hogy ebben az országban egy okos ember
van és az én vagyok. Magamnak kell ezt
naponta hangoztatnom, mivel kivülem csak
a kormánypárti lapok írják meg, azokat
meg a kutyá se olvassa. Okosságomat és
bölcs belátásomat elöttetek azért emelem ki,
hogy nemileg kitanítsalak benneteket ama
elvek felől, amelyek alapján ezután az
iskolában oktatni fogtok. Elveim röviden a
következők: a vallastanításban kidombori-
tandó, hogy az emberek nem az Isten,
hanem az én kegyelmemből élnek; a ma-
gyar nyelv nem tanítandó. Minek az?
Hiszen a katonai eljárás nyelve úgy is
német lesz. A történelemből csak az én
egyéniségem emelendő ki. A földrajzban ki
kell emelni, hogy Magyarország Ausztria
része. A mennyiségtanban mindent fel kell
emelni a civilizista módjára. Végül ajánlom
a német nyelv oktatását, mert jegyezzétek
meg, hogy vagy osztrákok vagyunk, vagy
nem vagyunk osztrákok. Én pedig magam
sem tudom.

3. A kereskedőkhöz.

Azt hallottam, hogy már megint ön-
álló vámterület jár a fejekben. Megmondot-
tam már, hogy önálló vámterület nem lesz.
Igy parancsolt reám a bécsi udvar főko-
mornyikja házának viceházmestere. Ennek
folytán már másképp nem lesz és ajánlom,
hogy az önálló vámterület lehetetlen eszmé-
jéről tegyenek le, különben újabb hadi-
költségek miatt emeltetem az adót.

4. A vasutasokhoz.

Szolgák! Az egyik merényletet már
leküzdöttem és most úgy értesültem, hogy
ti még mindig mertek élni és nem vagytok
megelégedve egyedül boldogító politikámmal.
Undok és mérges kigyók részeg illúziója
ez. — Legyetek józanok, mint én. —
Becézettek olyan finoman, mint én. Mert
én vagyok a tökély, a szépség, az okosság,
a bölcsesség. Mondjátok el ezt a vonalon
mindenkinek, fiaioknak, leányaitoknak és
az utasoknak, mert különben megtítom a
levegőnek, hogy vele ti is lélegzetet vehes-
setek és megtítom a földnek, hogy titeket
hordozhasson. Amikor tehát még csak azt
követelem, hogy ebből a beszédemből is
meggyőződtek józanságomról és arról,
hogy okos ember vagyok.

5. Banda Marozihoz.

Csak a fülembel! Azt kérdezed tőlem
Márton, amit a Falu rosszában kérdez Bátki
Teresi Gőndör Sándortól: Ittas vagyok-e,

vagy örült. Magam sem tudom. Csak a fü-
lembel! S azt kérdezed tőlem Márton, hogy
miért Márton; miért nem Marcz? E percz-
től kezdve végtelen kegyelmemből megszűnt
Banda Marcz. Ezentul Zenekar Márton lesz!
Csak a fülembel!

6. Az elmeorvosokhoz.

Igen tisztelt uraim! Örömmel fogadom
az Önök küldöttségét, amelyet becsülni tar-
tozom. Önök azok, akik áldásdus műkö-
désüket minden körülmények között foly-
tatják. Ezért Önöknek hála és elismerés jár.
Amidőn ezt kifejezem Önök előtt, kérdem,
hogy jóakaratu partfogásukat tőlem se vonják
meg...

Tallér.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

**A Homokkertenben építendő ev. ref.
imaház** pénzalapját folyvást gyarapítják a
kegyes lelkek adományai. Így S. Szabó
József főiskolai tanár ur, a maga és az ev.
reform. főgymn. ifjúsági gyülekezet részéről
10 koronát juttatott hozzám az említett
célra; legközelebb pedig, a mi „jó csele-
kedetekkel és alamizsnákkal gazdag Tá-
bithánk”, özv. Hegyi Mihálynéurnó 6 nagy-
sága 500 koronát ajándékozott, a mivel az
imaház-alap, ma, mintegy 2766 korona.
Legyen hála és elismerés e kegyes ado-
mányozóknak azon buzgóóságukért, melylyel
bizonyosságát adták annak, hogy a homok-
kerti hitsorsosaink vallásos életének fontos
ügyét szívükön hordozzák s tettekkel igye-
keznek előmozdítani. Debreczen 1904 július
15. Szele György ev. ref. lelkész.

Gazdasági bizottsági ülés. A deb-
reczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága
július hó 18-án, esetleg 19-én délután 3
órákor az egyház tanácstermében ülést tart,
mely alkalommal folyó ügyeket tárgyalnak.

Egyről-másról.

— július 18.

Rigó Jancsit ott hagyta a herczeg-
nője. A cigány most panaszkodik, hogy
se asszony, se hegedű. Vagyis az a baja,
hogy már muzsikálni is elfelejtett.

Ugy van Ausztria is velünk, mint
Rigó Jancsi volt a herczegnővel, meg a
hegedűvel. Nélkülünk ugyanis se nagyhata-
lom, se pénz.

Addig érdekes a cigány, amíg fiatal
és amíg a hegedűje után is meg tud élni;
addig hatalom egy ország, amíg belülről
is egészséges és a maga erejéből is érvé-
nyesíthet hatalmi törekvéseket.

Tisza Istvánról megírják a kormány-
párti lapok, hogy nagyon takarékos. Négy
krajczárért vett a feleségnek szeget, de
már nem kellett, hát visszaküldte a bol-
tosnak.

Jó gazda a kormányelnök... Ebben
az irányban példát adhat. Legkivált meg-
taníthatná a bécsi udvar szolgálait, hogy a
négy krajczárokat is meg kell becsülni.
Igy azután nem kellene két millió korona
civilizista emelés.

... Sőt talán nekünk is jutna valami
a milliőkből, szegény magyaroknak.

Egymásután kérnek szabadságot a
kormánypárti képviselők.

Az ember elszörnyedve kérdi:

— Hát eddig nem voltak szabadságon?

De ők nyugodtan felelik:

— Semmittevés után édes a nyu-
galom.

(bj.)

NAPI HIREK.

— **Papp Elek ünneplése.** Kar-
czagon tartotta Papp Elek bátyánk,
a nádudvari kerület országszerte
népszerű képviselője a névnapját.
A szeretett képviselő lakása erre
az alkalomra alig volt képes be-
fogadni a nemcsak Hajdumegyéből
és Debreczenből, de a fővárosból is
oda sietett üdvözlő vendégeket. —
Budapestről hét függetlenségi párti
képvisező volt jelen. A házigazdát
különösen ünnepelték abból az
alkalomból, hogy most husz éve,
amióta mint országos képviselő,
magyar lelke egész hevével szol-
gálja a közügyeket.

— **Városi legelők bérbeadása.** A
városi tanács elhatározta, hogy a Savósgut,
Monostorpályi és az Apafája erdőben levő
legelőket bérbeadja. A bérbeadás nyilvános
árlejtésen történik meg e hó 26-án kedden
d. e. 11 órákor a városháza nagytermében.

— **Rendjelviselési engedély.**
Ő felsége megengedte, hogy gróf
Zedwitz Alfréd ezredes a deb-
reczeni Vilmos huszárezred parancs-
noka a porosz királyi vörös sas-
ren 2-od osztályához a gyémánto-
kat, gróf Batthyány Gábor százados
a porosz királyi vörös sasrend 3-ad
osztályát, Clément Pál és báró Kapri
Valér főhadnagyok a porosz királyi
sasrend 4-ik osztályát, Edlinger
Oszkár hadnagyok a porosz királyi
vörös sasrend 4-ik osztályát és
Verhaft Kristóf hadnagy a porosz
királyi koronarend 4-ik osztályát
elfogadhatták és viselheték.

— **Jubiláló tűzoltók.** A szegedi tűz-
oltó egyesület augusztus 27-én nagy ünnepé-
lyességgel üli meg fennállásának huszonöt-
éves jubileumát. Az ünnepélyre Debreczen-
ből Szikszay Gyula főparancsnok és Publik
Ernő helyettes főparancsnok mennek el
Szegedre.

— **Haendl Vilmos** debreczeni jog-
akadémiai tanárnak a budapesti tud. egye-
tem jog- és államtudományi karán a poli-
tikából egyetemi magántanárrá történt
képesítését a közoktatásügyi miniszter jó-
váhagyólag tudomásul vette és ezen minő-
ségében megerősítette.

— **Védekezés a takarmány-
hiány ellen.** A földművelésügyi
miniszter, tekintettel az ideai nagy
szárazság által előidézett takarmány-
hiányra, tájékozással ösmertetést
adott ki, hogyan kell védekezni a
takarmányhiány ellen. Ezekből a
füzetekből több példányt kapott
Debreczen városa is. A tanács az
ösmertetést tartalmazó füzeteket a
mezőrendőrkapitányság útján szét-
osztatja a gazdák között.

Törlesztéses

és egyéb kölcsönöket
a legelőnyösebb feltételek mellett
eszközöl ki

Hartstein Kálmán Debrecen.

jelzőlog kölcsön irodája Piac-utca 83. szám

— **A hortobágyi állatorvos helyettesítése.** Axmann Gyula hortobágyi állatorvos beteg. A jelenlegi viszonyok mellett a Hortobágy nem lehet állatorvos nélkül, miért is a tanács a Hortobágyra Axmann felgyógyulásai Steiner Jakab állatorvost küldte ki.

— **A légszeszgyár irodatiszti állása.** A városi tanács a légszeszgyárnál egy irodatiszti állásra árlejtést hirdetett. Az állásra 11 pályázó akadt. A tanács előbb meghallgatja a világitási bizottság véleményét és csak azután választja meg az új irodatisztet.

— **Egy debreczeni leány öngyilkossága Fiumében.** Fiumében tegnapielőtt egy fiatal, 23 éves debreczeni leány öngyilkosságot követett el. Az életunt leány Rab Irma, aki a fiemei „Európa“ kávéháznak volt pénztárosnője. Rab Irma a kávéházból éjjelkor hazamenve, szublimátoldatot ivott. A jajveszékelés figyelmesekké tette a szomszédokat, kik a mentőket hívták. A mentők a kórházba szállították. A fiatal leány állapota veszélyes. Az öngyilkosságot szerelmi csalódás miatt követte el.

— **Kánikula.** Pokoli hőség van. Egy izzó katlan az egész város. Forr, ég minden. A falevél elszárad, a tüdő kiszikkad. Ránehezedik a nyomasztó hőség az emberre, hogy járni is alig bír. Boldogok azok, akik kimenekülhetnek a szőlőkbe. De akiket a mindennapi kenyér kiküzdésé a városhoz kótt, azoknak ég a föld a talpa alatt. Hetek óta egy cseppnyi eső sincs. Legalább locsolással üdítenek fel ideig-óráig az utcákat. Tudtukkal van szabályrendelet, amely kötelezi a háztulajdonosokat a járda felloccolására. De a szabályokat rendszerint azért hozzák, hogy lehessenek alóla kivételek. Ó, háziurak, tegyenek most az egyszer kivételt a kivételben és locsolják fel a járdát házuk előtt! Talán így nem izzadunk szét és nem forrunk meg.

— **Névmagyarosítás.** Schwarz László, István és Imre kiskorú debreczeni lakosok családnévüknek Sajó-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Leéget a buzakazal.** Ma reggel 7 és 8 óra között az Alsó-Józsán Jablonczay Kálmán tanyáján 14 méter hosszú, 6 méter széles buzakazal leégett. A kazal — mint értesülünk — az aratóké volt. A kár jelentékeny.

— **Ésküvő.** Poldesz Rikárd szegedi mérnök e hó 27-én tartja ésküvőjét Debreczenben Mihelly Margittal, városunk egyik kedves és művelt ifju hölgyével.

— **Zedtwitz ezredes Hédervárynál.** Héderváry Károly gróf unokahugát, Zichy Angela grófnőt, akit a miniszter fogadott leányként házában nevelt fel, e hó 16-án vezette oltárhoz Solymossy Ödön báró. Az ésküvő Héderváron a grófi kastélyban ment végbe. A menyasszony tanuja Zedtwitz Alfréd gróf, a debreceni Vilmos huszárezred ezredese volt.

— **Díjlövészet.** Tegnap a Polgári Lovöldében tartott lövészet díjat nyertek: Legjobb mély lövéssel Pásztor Gyula 4 koronát, 71 körrel Fürst Ödön 4 koronát, Junior díjat nyert Holländer József 2 koronát.

— **Búcsú Debreczentől.** A dohánygyár aligazgatója, Péter József aki kolozsvári kartársával helyet cserélt, tegnap vett

búcsút Debreczentől. A vasúthoz kikísérték a dohánygyár összes tisztviselői.

— **Vonat elgázolás.** A múlt héten a Nádudvarról jövő motoros vonat a kabai átjárónál elgázolta Farkas Albert mátai biztos kocsiját lovasból szekerektől együtt. A motoroskocsi szemtanuk állítása szerint, a töltés ut átjáróig együtt haladt a szekérrel, itt a kocsis közé vágott a lovaknak és a vonat előtt át akart hajtani a tulsó oldalra, a mozdonyvezető erre nem számítva, félsebességgel haladt és csak így történhetett, hogy a kocsit lovasból együtt az oldalt levő árokba fordította. Az esés szerencsés volt, mert eltekintve kisebb karczolásoktól, sem a kocsisnak, sem a lovaknak nagyobb bajuk nem történt, a kocsit azonban porrá tört.

— **Kártékony bogarak a megyében.** A Hortobágyon és Angyalházaán a legelőt rövid idő óta egy féreg-faj lepte el, mely millió számra borítja a legelőt és amit még a szárazság tönkre nem tett, azt a férgek hihetetlen gyorsasággal pusztítják el. A féreg mintegy 2 cm. hosszú, karcsu, testü 6 lábú, vörös fejú állat, mely csápokkal és olló alakú csipőkkel bír. Debreczenből a múlt héten küldtek fel a budapesti rovarvani intézetbe ilyen bogarakat, annak megállapítása végett, hogy az milyen faj féreg. A legelőt tehát most már nemcsak szárazság emészti, hanem ez a bogárfaj is, melyet a hortobágyiak, nem alaptalanul, a legelők hiénáinak neveznek.

— **Mikor van a telefonkiszasszony-nak joga félbeszakítani?** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a helyi telefonbeszélgetések a környékbeli beszélgetések javára a központ által mindenkor szétbonthatók. Azaz, ha valaki helyi beszélgetést folytat és ez idő alatt egy vidéki telefonállomás óhajt vele beszélgetésbe lépni, a helyi összeköttetés a vidék javára szétbontható, a központnak azonban meg kell okolni a szétbontást. A beszélgetés után a helyi összeköttetés újból vissza állítandó. E rendelet kiadásánál a miniszter szeme előtt a környékbeli beszélgetések gyorsabb lebonyolítása lebegett.

— **Magyariék dicsősége.** A Magyar testvérek országos hírű debreczeni zenekara nemcsak Ó Tátrafüreden, ahol az ott időző szász trónörökös nagy dicséretét nyerte el, ragadja el művészi játékával a fürdő közönségét. Most folytak le a tátralomniczi lövészenyek rendkívül előkelő közönség jelenlétében a legmagasabb sportkörökből. A versenyek alatt és után a Magyar testvérek zenekara szórakoztatta a válogatott mánás közönséget. Természetesen a nagy dicsőséggel nagy bankók is jártak.

— **A Kossuth Dalkör estélye.** A Kossuth dalkör 20-án, szerdán este a Kossuth-u. 52. sz. háznál levő új helyiségében felavató estélyt tart. A felavató beszédet Szele György lelkész, a dalkör elnöke tartja.

— **Tűz az Ondódon.** Szombat éjjel az Ondódon özv. Sarkadi Andrásné tanyáján tűz ütött ki, mely egy 400 keresztből álló asztagot hamvasztott el. A tűzhöz a debreczeni tűzoltóság is kivonult egy fecskendővel és tegnap is künn maradt. A tűz oka eddig ismeretlen. A kár 2000 korona.

— **Megszökött a kórházból.** A rendőrség Tóth Józsefet a kórházba szállította megfigyelés céljából. A rendőr még át sem adta a kapusnak Tóth Józsefet, a delikvens megszökött. Megindult aztán a hajsz, míg végre a Vilmos-huszárlaktanya előtt elfogták Tóth Józsefet.

— **Fogadatlan prókátor.** Tegnap délután Dobránszky Sándor összeveszett egyik szomszédjával. A két veszekedőt Dobránszkyknak a felesége békítette. A békítésbe az udvarban lakó Répánszky József napszámos is beleszólt olyanformán, hogy a Dobránszkykné fején háromszor is végigvágott. Az asszonyt elborította a vér,

Dobránszkykné sebei 20 nap alatt gyógyulnak. Répánszky ellen folyik az eljárás.

— **Magyar daltársulat a Dreherben.** Tegnap egy 8 nő és 4 férfi tagból álló művész-társulat tartott előadást a Dreher söresarnokban. A tiszta magyar műsor és a tetszetős előadás a megjelent nagyszámú közönséget nagyban szórakoztatta. Az egyes élvezetes számokat zajosan tapsolták. A társulat a nagy siker dacára még csak ma és holnap tart előadást a Dreher söresarnokban, miután szerződése máshová kötelezi.

— **A tanács az Ohaton.** Lapunk szombati számában egy *másfél soros* hírből megirtuk, hogy a városi tanács az Ohatra megy a város bérleteit megnézni. Ezzel a hírünkkel foglalkozik a „Debreczeni Független Ujság“ a mai számában és a következőket írja:

„Az ohati czéző. A közigazgatási hírforrás, a „Debreczen“ az alábbi hírt közölte szombati számában: „A városi tanács ma délután az Ohatra megy, hol a város bérleteit nézik meg.“ Tényleg, a tanács több tagja kiment az Ohatra. Kiutaztak pedig az este 6 óratáján induló vonaton, ki is érkeztek esti szürkületre és igen jól is töltötték az időt a város nagybérlőjének, Fried Leóknak barátságos tanyáján, ahová hivatalosak is voltak. Helyesen tették, jól mulattak, a vasárnap is tartó czéző pompásan sikerült. Csak azt nem tudjuk már most, mért írta a „Debreczen“ azt, hogy a tanács a város bérleteinek megtekintésére ment ki, amikor vendégeskedni ment? Vagy ujabbban az efféle czézőket is hivatalos ügyekkel kapcsolják össze? Furesa, nagyon furesa.“

Mi, megirtuk a hírt minden fontosabb jelentőség nélkül, mint ahogy hírlapiói szempontból mindent megírunk. Azonban a tanácsnak olyan dolgairól, ami nem a közre tartozik, mi nem törődünk. Nem így a Debreczeni Független Ujság. Ő megírja, hogy a tanács mikor indult és érkezett az Ohatra, jól mulattak, helyesen tették stb., hanem erre, meg amarra az áldóját a „Debreczennek“, akkor ő miért írta azt, hogy a bérletet mentek megtekinteni. Igazán untat bennünket kedves lap-társunk folytonos kicsinyeskedése, de folyton provokál bennünket, hát nem térhetünk ki előle. Kivánságát most is teljesítjük és megírjuk, hogy a tanács évek óta minden évben kimegy nagyobb bérleteit megtekinteni és megvizsgálni. — Most is így tett. — Hogy közben megéheztek, megszomjaztak és az Ohaton nem térhettek be Hauer Berezihez étlap szerint ebédelni, az a tanács és a Fried Leo dolga. Bizony mi felőlünk akár étlen, szomjan is lehetnek volna; de ha Fried Leo szives leházgázda volt az sem tartozik reánk. Hanem igenis az reánk tartozik, hogy a folytonos izetlenkedés nagyon mucsai és nagyon furesa.

— **Öngyilkosság képzelt betegségből.** Még csak 38 éves volt Balku József földművelő, de már megunt az életet. Azt képzelte, hogy valami nagy belső baja van, emiatt elvesztette az étvágyát és ezzel az életkedvét is. Buskomorságba esett. Hiába buzdította környezete, hiába vigasztalta az orvos, hogy nincs komolyabb betegsége. Tegnap délután a pajtaajtó sarkára felakasztotta magát. Holtan szállították el a Honvéd-utczába öreg anyja lakására. Feleséget és három gyermeket hagyott hátra.

— **A hordárok szabályrendelete.** A tanács utasította a főkapitányt, hogy készítsen a hordárokra vonatkozó szabályrendeletet. A főkapitány a szabályrendeletet beterjesztette a tanácshoz, mely a szabályrendeletet a jog- és p. ü. bizottsághoz utasította.

— **Halott a vonaton.** A Nyiregyháza felől tegnap este 8 órakor ideérkezett személyvonat egyik harmadosztályu kocsijának félreeső fülkéjében egy utast halva találtak. Mintegy husz éves fiatal ember volt. Nyiregy-

házán szállt be. Debreczen közelében ment be a fülkébe és azt magára zárta, úgy, hogy a vonatvizsgáló személyzet lakatossal nyitatta azt fel. Melle át volt löve. A földön talált forgópisztoly megmagyarázta, hogy az ifjú öngyilkosságot követett el. Nem találta nála semmiféle írást, ami személyazonosságát vagy tettének okát felderíthette volna. Azonban egy nádpálcát fedeztek fel mellette, amelybe zsebkéssel frissen befaragva ez a név állott: **Karmel Károly, Nyiregyháza.** A rendőrség a hullát átszállította a közkórházba. A nyiregyházi rendőrséget az esetről táviratban értesítették.

— **Uj ékszerüzlet.** Debreczen piacza ismét gyarapodott egy új üzlettel. Halász Nándor, ki éveken át a Lőfkövits Arthur ékszerész cégnek volt üzletvezetője, önállósította magát és a főtéren, a főútszede mellett ékszerüzletet nyitott.

— **A soknevű ember.** Nagyváradon egy betörő cigányt tartóztattak le, aki Varga Gusztó muzsikusként mondta magát. Megmotozásánál azonban egy szabadulolevelet találtak nála, amelyet a debreczeni fogházból a lopásért ott éppen kitöltött hat hónapi fogsága után állítottak ki. Csakhogy abban már mint Lévai István szerepel. A nyomozás végre kiderítette, hogy az igazi neve Danó József, aki a miskolci közös gyalogezredből szökött meg pár év előtt és azóta Debreczen és Nagyvárad városokat és környéküket veszélyeztette betöréseivel és lopásaival. De csakis ez az adat van a nagyváradai rendőrség kezében, mert a soknevű gazember közben megszökött és azóta nyoma veszett.

— **Elfogott fürdőtolvaj.** Már hetek óta állandóan üzi valaki lopásait a nagy-erdei fürdő kabinjaiban. Tegnap végre megcsípték a tolvajt. A fürdősnök ugyanis feltűnt a kabinok közt járkáló Bagdi Lajos kovácssegéd. Rendőrt hívott, de ennek láttára Bagdi kerekelt oldott. — A rendőr mindennél nyomába halad. — Össze-vissza szaladgáltak az erdőben, végre egy árokparton megcsípte a jó madarat ki magával rántotta a rendőrt s ott fetrengtek a posványos árokban, míg a rendőr nagynehezen el nem bánt Bagdival. Bagdi tagadja a lopásokat, de minden bizonyíték ellene vall. A vizsgálatot folytatják.

— **Rác Károly hangversenye a kioszk előtt.** Ma este Rác Károly teljes zenekara hangversenyt rendez az „Emke” kávéház csinos kioszkja előtt.

— **Uj töltésű villanylámpák** érkeztek Mentze Henrik ujdonságok áruházába Piac és Szt.-Anna u. sarkán.

— **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában igen olcsón lehet vásárolni.

— **X Kézitáska kiállítás Mentzénél.**

— **Letzter József fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

Női háziipartermékek kiállítása.

— július 18.

Felhívjuk a közönség figyelmét a kecskeméti jótékony nőegylet kiállítására, melyre országsszerte örvendetesen tapasztalható az érdeklődés.

1. A kiállítást rendezi a Kecskeméti Jótékony Nőegylet választmányja. A kiállítás megnyílik 1904. évi szept. hó 25-én, tart október hó 3-ig.

2. Kiállíthatnak nők, nőegyletek. Hivatásos iparosok, kereskedők kizárva.

3. Kiállíthatók női háziipari termékek: a) ruhásműek, pipere cikkek, kézimunkák stb;

b) gazdaszónyi cikkek: befőtt, sajt, praeparált gyümölcs, aszalványok stb;

c) egyéb vegyes cikkek; melyek nőegyletek felügyelete mellett készíttetnek.

Különös gond fordítandó a speciális helyi készítményekre.

4. A kiállítók térdíjak nem fizetnek, de a tűzbiztosítási díj és a mérsékelt őrzési díj minden kiállítót terheli.

5. Az eladott tárgyak árából öt százalék a kiállító egylet pénztárát illeti.

6. Jutalmul elismerő oklevelek adnak ki. A bíráló bizottságba a kiállító egyletek egy-egy taggal képviselteshetik magukat, miről a kiállító egyletet a jelentkezés alkalmával értesíteni tartoznak.

7. Jelentkezések a szétküldött iven dr. Garzó Béla nőegyleti titkárhoz czimezve, bezárólag július 1-ig eszközölhetők. A kiállítandó tárgyak szeptember 15-ig beküldendők.

8. A kiállítás ünnepélyes megnyitása szeptember 25-én délelőtti 11 órakor lesz.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 18.

Bár tudva volt, hogy a civillista-emelés vitájában ma Bánffy Dezső báró is részt, fog venni, a képviselőház mai ülése nagyon gyér érdeklődés mellett nyílt meg. A fullasztó hőség volt mentség a távolmaradásra. Katalogusolvasásra azonban nem került a sor.

Endrey Gyula, majd **Polczner Jenő** tört ki hevesen a nép újabb megterhelése ellen egy idegen udvar javára. Mindkettő megtagadta a civillista emelését és **Rákosi Viktor** határozati javaslatához csatlakozott.

Bánffy Dezső báró mindjárt azzal kezdi beszédét, hogy **a civillista emelését nem szavazza meg.** Megokolja azzal, hogy most van az alkalom arra, hogy a nemzeti államot kiépítsük, de a kormány ezt elmulasztja. **A ülön magyar udvartartást szóló sem tartja valószínűnek a közel jövőben,** ámbar a királyi várakot azért építették, hogy legyen a magyar udvarnak székhelye.

Azokkal a bírálatokkal és kicsinylésekkel, amelyekkel szólót illették és illetik folyton, nem foglalkozik. Az ő állásfoglalása több évi szorgalmas tanulmányának és tapasztalatának az eredménye.

A következetlenség vádját elviseli és csak dicsőségének tartja, mert következetlensége abban áll, hogy felismerte az ország valódi szükségletét, az önálló berendezkedést. — Tisza István gróf zsenge gyermek volt még akkor, — amikor apja szegreakasztotta a bihari pontokat és a 67-es álláspontra helyezkedett, mert az ország pénzügyi helyzetének rendezésére ezt vélte jónak és célirányosnak. Tisza Kálmán akkor következetlen volt meggyőződéséből. Így van most szóló is. —

Az a kortesbeszédre alapított állítás, hogy szólót mások bírták rá, hogy gazdasági kérdésekben nézetet változtasson, nevetséges és valótlan. — Tanult, tapasztalt és ezekből következtetett. Így lett hibe az önálló vánterületnek, amely mellett számos tekiütélyes kereskedelmi és ipartestület állást foglal.

Az ujpárt megalakulása.

Budapest, július 18. A Bánffy Dezső báró által alakított ujpárt megtartotta alakuló gyűlését az Angol Királynő szállodában levő párthelyiségben. Elnök lett **Wesselényi Miklós** báró, alelnökök **Degenteld József** gróf és **Óváry Ferencz.**

Ismét kormányzógyilkosság.

Budapest, július 18. Pétervárról érkezett hír szerint **Andrejew elizabet gradi kormányzót meggyilkolták.**

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

— július 18

Készáru: $\frac{5}{10}$ -el magasabb.

Buza áprilisra	—
Buza októberre	930—931
Rozs áprilisra	—
Rozs októberre	706—708
Tengeri jul.	—
Tengeri augusztusra	590—591
Tengeri 1905 májusra	625—626
Zab októberre	675—676
Repce augusztusra	—

TÖRVÉNYKEZÉS.

E heti bűnügyi főtárgyalások. —

1904. július hó 18 án, hétfőn: vádtaíási ügyek tárgyalásai. Július hó 19 én, kedden: főtárgyalások. Özv. Selmeczi Mihályné ellen, hamis tanuzás büntettségért, Pásti Imre és társa ellen, súlyos testisértes büntettségért, ifj. Balla Márton ellen, magánokirat hamisítás vétségéért. Július hó 22-én, pénteken: főtárgyalások. Doma Miklós ellen, 9 rendbeli lopás büntettségért, Mile András és társai ellen, hatóság elleni erőszak büntetése és másért.

Elpáholt szerelmesek.

— Saját tudósítónktól. —

— július 18.

Egy közel vidéki fogadónak nem mindennapi vendéget vitt a prűszkölő gőzmasina. Egy egész fiatal párocska szállt ott meg minap délelőtt. A férfi mintegy tizenhatszáz esztendő, sápadt legényke; a bajsza ütődő félben, a szemében valami emésztő láng lobogott. A hölgy, édes baba-orozájú bakfis, talán ha tizenhat éves, a viganója éppen térden alul, a csöpp kis szája minden perczen sirásra álló. Mikor megérkeztek, a fogadóba, bezárkóztak a fiatalok s egész délig idogáltak szép kettésével, meghitt magányukban. Azután leveleket irtak, felette igen érzékeny búcsút véve a czudar világtól, mely gyalázatosan utját állja két egymásért epedő szív egyesülésének.

És a leveleket elvitték a postára. Kar-karban tették az utat. Az utca népe megbámulta az egymáshoz igen illő szép párocskát. — Megbámulta azonban még valaki: egy rosszakaratu ismerőse az ifju Don Juannak, aki kocsijárára ült azonnal és felkereste a szealmes bakfis édes apját a szomszéd faluban.

— Öregem, nagy ujságot mondok!

Bus hang felett:

— Legalább jó újságot mondanál.
Képzeld a fiam...

— Éppen arról akarok hírt adni.

Estefelé ismét kocsi döngött be a fogadó udvarába. Két öregedő idegenszállt ki belőle. A pinczérről néhány szót váltottak, azután a fiatal pár szobája felé vették az utat. A szobából cigánybanda hallatszott.

Kalapot szememre vágom,
Mellette hervad virágom.

Rekedtes, szomorú bariton adta a muzsika kíséretét. A cigány húzta szívesen, egy-egy pohár csengett közbe vidáman. Az ajtón, mely be volt zárva, kopogtak:

— Ki az?

— Nyisédák ki!

A hang ismerős volt. A lányka rémülten sikoltott, az ifjú gentleman pedig halottnévnyan távolgott az ajtó felé. A két idegen lépett be. Nagy ijedelem támadt. Az öregebb ur, akit a kisasszonyka zokogva édes, aranyos apjának szólított, egyenesen az urfinak rontott és a botját emelte rája. A fiatal ur se volt rest és a revolverét rántotta elő.

— Hozzám ne nyuljon az ur! A lányát meg magamat akartam vele kivégezni, de belelövöm az urba mind a hat golyót!

A fenyegetés nem riasztotta meg a felháborodott apát, aki társával együtt, aki a legényke atyja vala, irgalmatlanul helybenhagyta a szerelmes párocskát. A kisasszonyt sem kimélték a csunya bácsik, nem bizony, de a javarész mégis csak a férfinak jutott, szegénynek, aki zokogva, szent esküvel fogadta a csata után, hogy a kisasszonyt többé soha nem fogja megszoktatni. És az uton még szigorú esküvel erősítette, hogy becsület dolgában nem esett csorba.

VEGYES HIREK.

* **Hatször lőtt magára.** Győről írják: Az életet akarta magától eldobni ma reggel egy fiatal, 18 éves csinos szobaleány és csodálatosképen életben maradt, mert úgy meg volt ijedve az öngyilkosság pillanatában, hogy egyszer semtalált. A halálra szánt leányuk neve Licskai Anna, kapuvári születésű és özv. Stuller Józsefnénál volt a mai napig szolgálatban. Saját vallomása szerint azért akart megválni életétől, mert társnői, az udvarbeli és a szomszéd családság, mindenféle rossz híreket terjesztettek róla. Tegnap revolvert vásárolt 7 koronáért és ma reggel lement a pinczébe s mind a hat lövényt kilőtte a sötétben önmagára. A holyók azonban mind a válla és a feje fölött furódtak a falba, bár, mint maga mondja, egyszer úgy érezte, hogy a szájába lőtt. Mikor már elfogyott a töltény, a házbellek lerohantak a nagy lövöldözésre a pinczébe és felhozták az ájuldozó leányt. A délután folyamán aztán behozták a rendőrségre, amely, mivel asszonya elboosájtotta, illetőségi helyére fogja vinni.

* **Öngyilkosság a rossz termés miatt.** Mikó Juon 80 éves románszentmihályi jómódu parasztagda nagy marhaállományával rendelkezett. Az idei gyenge termés, különösen a gyenge kukoriczatermés elkészerítette. Attól félt, hogy nem tudja majd marháit takarmánnyal ellátni és ebbeli félelmében tegnap öngyilkosságot követett el. Kertjéngk egy fájára felakasz-

totta magát. Mire észrevették, már halott volt.

* **Az anyja gyilkosa.** Szabadkán, mint tudósítónk táviratozza, Mészáros József husz éves suhancz baltával agyonütötte az anyját. A rendőrségen bevallotta rettenetes tettet és okául azt mondta, hogy az anyja nem akart neki pénzt adni pálinkára. A gyilkosság után a gonosz fiu megmosta a halottat, felravatalozta, azután lefeküdt aludni. A gonosztevő a legnagyobb cinizmussal vallott.

A megvert dászkál.

— Saját tudósítónktól. —

— július 18.

Kedélyes állapotok vannak odakinn a jó vidéken, amelyről néha-néha lehull a lepel s ilyenkor a maguk meztelenségében mutatkoznak az ugynevezett viszonyok.

Krokna aradmegyei községben évek óta hadilábon állottak egymással a görög keleti pap és tanító. A nagy stílu viszálykodás eredetét lehet, hogy meg fogja állapítani századok múlva az oknyomozó történelem, amelynek kétségtelenül nemes dolgait nem akarván megcsontítani, mi ezuttal lemondunk róla, hogy e harag természetrajzát megállapítsuk s nyomban in médiós res kezdjük el ezt az érdekes históriát.

Tehátlan tehát, Bogya Tódor gör. kel. lelkész iskolaszéki elnöki minőségben meglátogatta a krokna tudományok csarnokát, amelynek főlkent vezetője és szellemi irányítója Toma Sebestyén tanító a tisztelet és meghatottság kitünő jeleivel fogadta, le sem ültetvén, nem is üdvözlővén a magas vendéget. Mindez nem kapta meg Bogya Tódort, ismerte az emberét, nyugodtan hozzáfogott a vizsgálathoz. Alig hívott fel azonban néhány tanulóat feleletre, a „mester” türelmét veszítve rákiáltott:

— Semmi keresni valója itt, tanarodjék innen!

Azután, hogy a gyerekek ne értsék, magyarul folytatta szitkozódásait. A pap tőle telhetőleg viszonzta a sértéseket, s befejezve működését, lesújtó kritikát írt a látogatási naplóba a tapasztaltakról. Ezzel távozott.

A tanítót, amint elolvasta a véleményét, éktelen düh fogta el. Főlkapott egy vaslapátot, kirohant, s az udvaron utólréva a lelkészt, agyba-főbe verte. Bogya Tódort oly váratlanul érte a támadás, hogy védekezni se tudott és az ütlegek sulya alatt össze-rogyott. Mikor végre a felbőszült dászkál abbahagyta a verést, nagynehezen kíváncsorgott az utozára, s úgy vezették haza a megcsufított lelkészt. Toma Sebestyén azonban még ekkor is a szitkok egész özönét zudította utána.

A pap oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy napokig nyomta az ágyat. Közben sulyos testi sértésért bünvádi feljelentést tett a tanító ellen, akit pörbe is fogtak. A kir. járásbírósnál azzal védekezett a vádlott, hogy a lelkész őt rene-gátnak, számarának, parasztnak nevezte, s e fölötti felháborodásában ragadta tettelegességre magát, a bíróság azonban nem fogadta el a védelmet és Tonceza Sebestyént 8 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az elítélt apellált, s az aradi törvényszék felebbviteli tanácsa most tárgyalta az ügyet és lényegesen megváltoztatta az elsőfoku ítéletet.

Feloldva ugyanis annak a tanítóra vonatkozó részét, őt 60 korona fő és 20 korona mellékbüntetésre ítélte csupán, míg a lelkészt, aki ellen a tárgyalás folyamán viszonyvát emelt a tanító, szintén 10 korona erejéig marasztalta el.

Az elsőrendű vádlott megnyugodott, a pap ellenben semmisségi panaszt jelentett be, amit a törvényszék visszautasított. Ez ellen Bogya Tódor felfolyamodással élt.

INGATLANOK FORGALMA.

Annyok József veszi a debreczeni 379. sz. tjkvben foglalt Bercsényi-utca 99-ik számú házat Balogh Dávidtól 4000 koronáért.

Tordai Gáborné Daku Róza veszi a debreczeni 55. sz. tjkvben foglalt 2 hold 250 négyszögöl ondódi földet Balla Bertalan és társaitól 1400 koronáért.

Lőfkovics Arthur veszi a debreczeni 8631. sz. tjkvben foglalt Hunyadi-utca 11. számú házat Zoltán Hermann és neje Müller Katalintól 23,000 koronáért.

Ungváry József és neje Jobbágy Róza veszik a debreczeni 2871. sz. tjkvben foglalt 18 hold 150 négyszögöl ondódi földet Boros Gábor és társaitól 12,108 koronáért.

Az első magyar gazdasági gépgyár budapesti cég veszi a debreczeni 1869. sz. tjkvben foglalt Kar-utca 20. számú házat árverésen 4280 kor.

Killer Ede veszi a debreczeni 8161. sz. tjkvben foglalt 1 hold 800 négyszögöl boldogfalvikerti szőlőt Török Bálint és neje Juhász Zsuzsánától 24,000 koronáért.

Özv. Piroška Gáborné Bőr Mária veszi a debreczeni 3587. sz. tjkvben foglalt 321 négyszögöl vénkert szőlőt Molnár Imrétől 1000 koronáért.

REGÉNY CSARNOK.

Tous les trois.

Írta: **Kampis János.**

(Folytatás.)

9

— Elárulsz, Bandi?

— Megbűntetlek! — kiáltotta az és rohant egyenesen a kaszinóba.

A kaszinó „odu”-jában csendes méltósággal folyt a rendes tarok.

Az utolsó párti járta. A kis osztálytanácsos sátáni kacaja éppen tuletroát mondott be, mikor a komornyik jelentette Kartalynak, hogy itt van a Bandi urfi. Sürgős mondani valója van.

Kartaly letette a kártyát és átment a kis társalgóba, ahol Bandin kívül egy lélek se volt.

Egy perc múlva — változatlan nyugalommal, visszatért és befejezte a pártit.

Bandi hazáig kísérte s újra elmondott mindent.

Kartaly az egész uton egy megjegyzést sem tett. A szivarját sem szitta-gyorsabban, mint máskor. A megszokott tempóban sétált egész a kapuig. Ott elboosátotta Bandit.

— Ne várjak itt? — kérdezte a fiu

— Sükésgtelen. Menj haza. Utközben rendelj ide holnap reggel fél nyolcz órára egy fiakkert és egy csomagszállító kocsit. Ezzel befordult a kapun.

Mikor belépett a szalonba, Aranka halálra váltan állt a hálószoa ajtajában, kezével görcsösen kapaszkodva a nehéz függönyökbe.

Mikor meglátta a férjét, térdre roskadt.

— Ne öljön meg, ne öljön meg, — remegte.

Kartaly hozzálépett és felemelte a földről.

— Hogy gondolhat ilyet Aranka? — mondta. (A hangja egészen normális volt.)

— Ne féljen, nem ölöm meg. Sőt nem fogom megölni azt a másikat sem. Azért a bűnért, mely önt most megtörte:

a szemrehányás első sorban engem illet és az édes atyját. Nem lett volna szabad önt nőül vennem. Önt inkább sajnálom, hogy vétek árán kellett átesnie fiatal vérenek fellobbanásán. Mások ezt korlátlan gyönyörrel élvezhetik, mint köteles adományát a természetnek és a társadalmi konvenczióknak. Igaz, van sok eset arra is, hogy a kölcsönös megbecsülés és — válság idején — a felülkerekedő kötelesség-érzet boldogokká avat olyan házasságokat is, mint a mienk. Mindenesetre sajnálhatom kissé magamat is, hogy éppen az én esemtől tagadta meg a természet a kivétel kedvezményét. De ez az én dolgom. Nekünk kettőnknek most már csak az a kötelességünk maradt egymással szemben, hogy ezt az ügyet hidegvérrel elintézzük.

Aranka szólni akart, de nem volt rá képes. Torkát görcsös fuldoklás fojtogatta. Közel volt az ájuláshoz.

Ahogy ott állt, halvány arcuzal, le-sütött szemmel, felbomlott haja, ez a folyékony arany, rendetlenül a vállár-omolva, lecsüggesztett, félig meztelen karjaival, térdében kissé megrogyva, maga volt a bibliai Magdolna, olyan tökéletes bájjal, amint Correggio képzetében sem élt toha.

Kartaly szeme egy pillanatra megakadt ezen a gyönyörű jelenségen. — S hangjában a gyengédség némi árnyalata rezdült meg, mikor folytatta.

— Visszaadom a szabadságát Aranka, hogy módjában legyen újra kezdeni az életet és keresni boldogságát, melyet az én oldalamnál nem talált meg, most már saját hajlamai szerint. Mindenekelőtt hajnalban csomagolunk és a reggeli vonattal hazá utazik az atyjához.

A szokatlan hang tette-e, a minőt Kartalytól még soha sem hallott, vagy az idegek természetes reakciója, Isten tudja; de az utolsó szavaknál Aranka már a pamlagon fetrengett és jajgatott, zokogott, a haját tépve, mintha megbomlott volna az esze.

Kartaly erősebb hangon szólt rá

— Szedje össze az erejét, Aranka. Nem méltó hozzánk, hogy olcsó látványossággal szolgáljunk a cselédnek.

Azután jelt adott a tálalásra.

(Folyt. köv.)

9291—1904.

Az intéző bizottság előterjesztése a hortobágyi legelőről a rendkívüli szárazság miatt a jószág állománynak az erdőségbe való bebocsátásának engedélyre iránt.

Végzés.

Tekintettel azon általánosan ismert rendkívüli szomorú körülményre, hogy a Hortobágyon a száraz és folytonosan eső nélküli időjárás miatt a legelő annyira megsemmisült, hogy ott már a jószágok elegendő táplálékot nem találnak s figyelemmel a már több ízben előfordult hasonló esetekben hozott közgyűlési határozatokra,

a városi tanács a maga részéről a bizottsági közgyűlés utólag jóváhagyása reményében megengedi, hogy a városi erdőszekben levő kaszálók tulajdonosai és éves bérlői a Hortobágyon való legeltetésre jogositott szarvasmarháikat, a tulajdonait tevő, illetve általok bérelt kaszálókba és az azokat környező városi erdőtestbe f. 1904. év július hó 16. napjától kezdve behajthatassák, határozottan kijelentvén, hogy akár a város tulajdonát képező erdőségeken, akár pedig a mások kaszálójában marháik által okozható károkért a felelősség őket terheli; továbbá, hogy jogositatlanul vagy tilalmas helyekre jószágait behajtók a kár megtérítésén felül az erdőtörvény 100. §-ában kimondott bírsággal fognak sújtani.

Az erdőségekre a jószág csak hajtó czédula mellett bocsátható be, mely hajtó czédulákat az adószámvevőség a tilalom alá nem eső területre, melyekre már a múlt években is adatott ki — fog adadni.

A hajtó czédulák a kerületi erdészeknek is bemutatandók, aki ezt elmulasztaná, szintén az erdőtörvény értelmében fog büntettetni; — olyan városi erdőszekre, illetve az ott levő kaszálókba, melyek részint ültetvényes, részint vágás miatt jelenleg tilalom alatt vannak, marhát behajtani semmi szín alatt nem szabad, valamint azon területekre sem, melyek legeltetésre még felszabadítva nincsenek.

A járási erdészek utasítatnak, hogy a behajtható s náluk hajtó czédulák bemutatása mellett bejelentendő jószágokról kimutatást vezessenek s a törvény és szabályrendeletek, valamint az ezen tilalom áthágást ide haladéktalanul jelentésük be.

Miről a bizottsági közgyűlés, az erdömesteri hivatal, járási erdészek, a gazdasági és intéző bizottság és az adószámvevőség jkvton, a gazdaközönség pedig ezen határozatnak a városháza oszlopaira kifüggesztése és a hírlapok útján is értesítendők.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1904 július hó 14. napján tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Tóby Elek,
jegyző.

NYILTTÉR.

Használt vetőgépek

- 13, 15, 17 soros teljesen kijavítva
- **olcsó árban** kényelmes fizetési feltételek mellett kaphatók **Rahmer Sándornál** Piacz-utca 26. szám, nagy trafik udvar. — Ugyanott egy Ganz gyártmányu szab. **Schweitzer daráló** és egy teljesen üzemképes használt **járgányos cséplőkészlet** is
- ————— igen olcsón eladó. —————

723

1904 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1260/2—1904. számú végzése folytán közhirre tétetik, miszerint Bartha Zsigmond részére Rosner Árminné debreczeni lakostól 25 kor. tőke és eddig összesen 20 kor. 56 fill. perkölttség erejéig 1904. évi június hó 1-én bírólag felülfoglalt és 1249 kor. 40 fillerre becsült butorok, — ruhaneműek és egyéb ingóságok **1904. évi július hó 20-án délután 3 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Szent Anna utca 28. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Debreczen, 1904. évi június hó 27-én.

Bodogh Zsigmond
bírói kiküldött.

Csak e hó 25-éig!!

Szőnyegraktárunk athelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk

Különös olcsó alkalmivétel képen
ajánlunk:

Több száz drb. szőnyegmaradékot
feláron.

Visszamaradt függönyöket
feláron.

Butorszövet maradékokat
feláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket
feláron.

Egyes flanell takarókat
féltáron.

Bosznay J. és Társa

szőnyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak e hó 25-éig!!

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél

Piacz-
és Szent-Anna-utca
számon.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. fillér.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatyú gyógyszerár-által. Majna Frankfurt.

A ki

olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodejához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

9938

1904

Arlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a 6468—1904. sz. határozatával a guti erdészlak tervszerű építéséhez szükséges építési munkák biztosítása czéljából zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A teljesítendő munkálatok a következő összegekkel vannak előirányozva:

I. Föld, kőműves, burkoló és elhelyező munkák ...	6471 K 45 fill.
II. Burkolatok ...	308 „ 70 „
III. Vasszerkezeti munkák... ..	618 „ 30 „
IV. Ács munkák	2615 „ 57 „
V. Tetőfedő munka	1710 „ 61 „
VI. Bádogos munka	844 „ 12 „
VII. VIII. IX. X. asztalos, lakatos, üveges és mázó munkák	2626 „ 66 „

Együtt: 15195 K 41 fill.

azaz tizenötezeregyszázkilenczvenöt korona 41 fillér.

Ajánlat tehető minden munkanemre külön-külön vagy az összes munkára.

A pályázatban résztvehet minden kellő képesítéssel bíró vállalkozó és iparos. Csakis írásbeli zárt ajánlatok fogadtnak el, melyekben az ajánlatba hozandó egységárak vagy száz lék engedmény betűvel és számmal tisztán, olvashatóan kiirandók.

Pályázó köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri s azokat magára kötelezőknek elvállalja.

Minden ajánlattevő köteles az előirányzati összeg 5%-át bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a városi házipénztárnál letenni s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Ily letéteket a városi házipénztári hivatal f. évi július hó 26-án délután 4 óráig fogad el.

A szabályszerűen bélyegzett írásbeli zárt ajánlatok f. évi július 26-án délután 5 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be.

A beérkező pályázatok folyó évi július hó 27-én, délelőtt 10 órakor a város nagytanácsstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve beadott, távirati vagy utóajánlatok, valamint kellően fel nem szerelt s kétes kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson vagy azok mellőzéseivel a munkák biztosítására más-képen intézkedhessék.

Minden a ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 30 napig kötelezettségben marad.

A terv, költségvetés és vállalati feltételek a mérnöki hivatalban (Simonffy-u. 2/b szám II. em., 13. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, a hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1904 július hó 11.

A városi tanács.

Az általam leg gondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárumban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszerár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza palota)